

Australian monikulttuuri malliksi muulle maailmalle

Sydneyssä 26.–28.4.1995 pidetty *Global Cultural Diversity* -konferenssi liittyi YK:n perustamisen 50-vuotisjuhliin sekä suvaitsevaisuuden vuoteen 1995. Konferenssiin osallistui noin 1000 henkeä 50 eri maasta - joukossa yksi Suomesta.

Konferenssin pääpuhujana, YK:n pääsihteeri Boutros Boutros-Ghali, korosti oman kulttuurin kuuluvan jokaisen ihmisen perusoikeuksiin. Kulttuurien erilaisuudesta johtuvat konfliktit ovat ihmiskunnan ja YK:n suuria ongelmia. Pääsihteeri valitti mikro-nationalismin kasvua perustuen etniseen, uskonnolliseen ja kulttuuriseen separatismiin. Boutros Boutros-Ghalin mukaan ydinkysymys tulee olemaan, kykenevätkö 21:n vuosisadan valtiot takaamaan kansalaisilleen työtä, alueellisia oikeuksia ja kulttuurien loukkaamattomuuden.

Australian ulkoministeri Gareth Evans totesi Australian hyötynneen monikulttuurisuudestaan, mutta monissa maissa etniset, uskonnolliset ja kansalliset vastakkainajautumiset ovat aiheuttaneet kuolemaatuottaneita selkkauksia. Vuosina 1989–92 82:sta aseellisesta välienselvittelystä 79 tapahtui valtioiden sisällä, ja v. 1993 jokainen 34:stä aseellisesta konfliktista tapahtui valtioiden rajojen sisäpuolella.

Evansin mukaan väkivaltaiset konfliktit, joiden tavoitteena on luoda omia valtioita, kaataa istuvia hallituksia tai pyrkiä autonomiaan, eivät tule vähenemään lähitulevaisuudessa. Kansainvälinen yhteisö ei voi katsella sivusta konflikteja,

jotka johtavat satojentuhansien ihmisten kuolemaan ja miljoonien joutumiseen pakolaisiksi. Ulkoministeri Evansin mukaan Australian monikultturismi tulisi laajentaa yleismaailmalliseksi.

Australian pääministeri Paul Keating totesi, että Australian monikulttuurisuus muodostuu 220 maahan muuttaneesta kansallisuudesta. Australian väestöstä 42 prosenttia on siirtolaisia tai siirtolaisten lapsia. Sen lisäksi maassa on yli 200 kieltä käsittävä 330 000:n ihmisen alkuperäisväestö. Pääministeri korosti myös sitä, että Australia voisi olla mallina muulle maailmalle siitä, kuinka kulttuurien erilaisuus voidaan muuttaa positiiviseksi voimaksi kansakunnan parhaaksi. Myös UNESCO:n pääjohtaja Frederico Mayor painotti kulttuurien erilaisuuden hyödyllisyyttä yhteiskuntien elinvoiman lähteenä.

Tara Mukherjee, Euroopan Neuvoston Siirtolaisfoorumin puheenjohtaja, esitti pessimistisen näkemyksen Euroopan tulevaisuudesta, siinä tapauksessa, ettei EU:n 15-miljoonaisen siirtolaisväestön suhteen onnistuttaisi toteuttamaan Australian *fair go*-mallia. Mikäli "jatkovasti istutaan ihmisten niskan päällä", seurauksena tulee olemaan sosiaalisia levottomuuksia ja "verta ja tulta kaduilla".

Professori Tomas Hammarin esitelmä käsitteli Euroopan siirtolaisvähenmistöjen poliittista osallistumista. EU:n vähintään 15 miljoonan ihmisen siirtolaisväestö on ilman täysiä poliittisia oikeuksia vielä 20–30 vuoden maassa asumisen jälkeen.

Useimmissa maissa vaaditaan täysi kansalaisuus, ja se on vaikea saada esim. Saksassa. Paikallisvaaleissa on ulkomalaisilla äänioikeus pohjoismaissa ja Alan-komaissa. Monikulttuuripolitiikka, jonka tavoitteena olisi turvata vähemmistöjen oikeudet ja tarpeet, on Euroopassa 20 vuoden jälkeen kriisissä.

Konferenssissa kiinifettiin huomiota maailman 200-miljoonaisen alkuperäisväestön ja sen kulttuurien uhanalaisen aseman vaatimiin erikoistoimenpiteisiin. Myös ihmisten oikeutta oman kielensä käyttöön korostettiin. Konferenssi antoi tukensa kansainväliselle yhteistyölle naisten aseman parantamiseksi kaikissa yhteiskunnissa. Nuorisoon kiinnitettiin huomiota toteamalla, että monikulttuurisuuden ja suvaitsevaisuuden tulevaisuus muotoillaan päivittäin koulujen luokissa ja pihamailla.

Australian monikulttuurisuus on ollut määrätietoisien työn tulosta. Vasta v. 1967 maan alkuperäisväestö sai kaikki kansalaisoikeudet. V. 1972 työväenpuolueen hallitus lakkautti ns. valkoinen Australia-politiikan. Toisen maailmansodan jälkeen nyt vajaan 18 miljoonan asukkaan Australiaan on tullut yli 5 miljoonaa siirtolaista. Viime vuosina maahanmuuttajien enemmistö on tullut Aasian maista, mm. Hong Kongista, joka v. 1997 liitetään Kiinaan. Siirtolaisväestön suurin ongelma on työttömyys. Kun maan työttömyysaste on 9.7 prosenttia, siirtolaisväestöllä se on 14 prosenttia.

Sheila Finestone, Kanadan monikulttuuriasioiden ministeri ja parlamentin jäsen, kertoi maailmassa olevan noin 100 miljoonaa siirtolaista. Pakolaisia on 19 miljoonaa ja näiden lisäksi 20 miljoonaa pakolaista omassa maassaan.

Kanadan väestöstä neljä prosenttia on alkuperäiskansoja ja 42 % Kanadan asukkaista on muuta kuin brittiläistä tai ranskalaista alkuperää. Kanadan väes-

töstä 10 % on ulkonäöltään tunnistettavissa vähemmistöksi (*visible minorities*), suurissa kaupungeissa kuten Toronto ja Vancouver jopa joka neljäs asukas. Monikulttuurisuus omaksuttiin Kanadassa v. 1971 ja vahvistettiin lailla v. 1988. Kanada pyrkii rakentamaan monista kulttuureista *coherent society'a*, jolla on yhteiset arvot, mutta joka kunnioittaa erilaisuutta. Tavoitteena on saada Kanada kukoistamaan myös taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti käyttämällä hyödyksi kulttuurien erilaisuutta.

Donald M. Payne, USA:n kongressin jäsen, sanoi Yhdysvalloissa vallinneen *melting pot* -filosofian aina 1950- ja 1960-luvuille saakka. Sitten tuli ns. *Black power* politiikka, kun mustasta tuli kaurista. Sannasta *negro* tuli *Black American* ja myöhemmin *Afro-American*. 1960-luvulla alettiin puhua kulttuurimosaiikista, kun tarkoitettiin eri etnisiä ryhmiä. Vasta 1980-luvulla vakiintui käyttöön käsite *multiculturalism*. Mutta USA on ollut ja on edelleen luokkayhteiskunta. Esim. Princetonin yliopistossa New Jerseyssä ei ennen v. 1945 ollut yhtään afro-amerikkalaista opiskelijaa. Tälläkin hetkellä verrattuna valkoihoisten miesten palkkoihin mustat miehet ansaitsevat 74 %, espanjalaisperäiset miehet 64 %, valkoihoiset naiset 70 % ja espanjalaisperäiset naiset 53 %.

Jonathan Parapak, kansliapäällikkö Indonesian turismin, postin ja telekommunikaation ministeriössä, kertoi Marshall McLuhanin ennustaneen jo 50 vuotta sitten *Global Villagen* syntyminen tiedonvälityksen seurauksena. Indonesian 17 508:lla saarella asuu 300 erilaista etnistä ryhmää. Indonesian valtion tunnus onkin yhteys erilaisuudessa (*Unity in diversity*). Presidentti Suharto on sanonut: Antakaamme näiden eroavuuksien yhdistää meitä ... kuten monivärisen sateenkaaren harmooninen kauneus.

Imelda Roche, Australia, *Nutri-Metics International Holdings*'in presidentti, tote- si että puolet maailman kaupasta käy- dään kaukoidän markkinolla, mitkä edustavat noin 2 miljardia ihmistä. 2/3 Australian kaupasta suuntautuu Kauko- Itään, erityisesti Japaniin. Kasvu on ollut nopeata viime vuosina. Australian etni- sillä vähemmistöillä on suuri merkitys ulkomaankaupan edistäjänä, sillä maas- sa on yli 220 eri kanallisuutta. APEC kä- sittää 18 Pacific Rimmin valtiota, joilla kaikilla on erilainen kulttuuri.

Dr. Anrew Theophanus, Australian parlamentin jäsen ja pääministerin sihteeri monikulttuuriasioissa, lainasi *Australian National Agenda*: "Multiculturalism manages cultural diversity in the

interests of the individual and the society as a whole." Theophanuksen mukaan Australia on onnistunut omassa moni- kulttuurisuudessaan ottamaan huomi- oon sekä erilaisuuden että yhtenäisyyden periaatteet.

Cultural Diversity -konferenssin loppu- lausunnossa korostettiin kansainvälisen yhteistyön merkitystä kulttuurien erilai- suuteen liittyvän vuoropuhelun jatkami- seksi. UNESCO, ja erityisesti sen sosiaa- lisen muutoksen ohjelma (MOST), voisi toimia seuraavien konferenssien järjestä- jänä ja muun yhteistyön edistäjänä. Eh- dotus kansainvälisen monikulttuuri-ins- titutiutin perustamisesta kirjattiin myös päätösasiakirjaan.

Olavi Koivukangas

Australia's Multiculturalism As a Model For Other Countries

The *Global Cultural Diversity* confer- ence, held in Sydney 26–28 April 1995, was linked both with the fiftieth anniver- sary of the establishment of the United Nations, and with the 1995 Year of Toler- ance. The conference was attended by around a thousand delegates, from fifty different countries, including one repre- sentative from Finland.

The main speaker at the Conference was the Secretary-General of the United Nations, Boutros Boutros-Ghali, who stressed that one of the basic human rights is the right to one's own culture. Conflicts arising from cultural differ- ences constitute one of the greatest prob- lems currently facing the UN and mankind. The Secretary-General de-

plored the growth of micro-nationalism, based on ethnic, religious and cultural separatism; the crucial question in the 21st century is going to be whether governments can succeed in guarantee- ing their citizens work, regional rights, and cultural integrity.

The Australian Minister for External Affairs, Gareth Evans, noted that whereas Australia has benefited from its multicul- turalism, in many countries ethnic, re- ligious and national polarization has led to fatal confrontations. Among the 82 armed conflicts occurring worldwide during the period 1989–92, 79 took place within the borders of sovereign states, and every one of the 34 armed conflicts in 1993 occurred inside national borders.

Evans argued that violent conflicts aimed at the establishment of an independent state, the overthrow of ruling governments, or the achievement of greater autonomy are unlikely to diminish within the immediate future. The international community cannot simply stand aside and watch where conflicts lead to hundreds of thousands of deaths and millions of refugees. Evans suggested that a global model for reconciliation could be provided by the multiculturalism achieved in Australia.

As the Australian Prime Minister, Paul Keating, noted, Australia's multiculturalism is composed of immigrants from 220 different national backgrounds. 42 per cent of the population of Australia are either first- or second-generation immigrants; in addition, the members of the aboriginal population number 330 000, and speak 200 different languages. The Prime Minister argued that Australia could provide a model for the rest of the world as to how cultural diversity can be turned into a positive force for the national good. Similarly, the Director-General of UNESCO, Frederico Mayor, stressed the benefits for societies of cultural diversity as a source of vigour.

Tara Mukherjee, chairperson of the Migrants Forum set up by the Council of Europe, painted a pessimistic scenario for Europe unless the 15 million immigrants within the European Union can be ensured an Australian-type *fair go*. If people are constantly under pressure, she warned, the outcome will be social unrest and "blood and fire on the streets".

A paper was presented by Professor Tomas Hammar on the subject of political participation among Europe's immigrant minorities. The immigrant population of the EU, numbering at least 15 million, largely remain without full political

rights even when they have been living in their new home countries for 15-20 years. In most states, full citizenship is required, and this can be difficult to obtain, for example in Germany, though in some countries, e.g. in the Nordic countries and the Netherlands, permanently resident non-citizens may have the vote in local elections. After twenty years, Europe's multicultural policies, designed to ensure minority rights and needs, are in crisis.

The Conference also focused on the 200 million members of the world's aboriginal peoples, and the special measures necessitated by the threat to their cultures. The Conference also expressed its support for the right to use one's own language, and for international collaboration to improve the position of women in all societies; nor were young people forgotten, since it was noted that the foundations for multiculturalism and toleration are laid day by day in school classrooms and playgrounds.

In Australia, multiculturalism is the result of a deliberate undertaking. It was not until 1967 that the aboriginal population were granted full citizenship, and in 1972 the Labor government abandoned the White Australia immigration policy. Since the Second World War, Australia (with a population currently around 18 million) has absorbed over five million immigrants. In recent years, the majority of arrivals have come from Asian countries, such as Hong Kong, due to be ceded to China in 1997. The major problem facing the immigrant population is unemployment, since whereas the unemployment rate for the country as a whole is 9.7 per cent, among the immigrants it is 14 per cent.

Sheila Finestone, MP, the Canadian Minister for Multiculturalism, stated that in the world altogether there are around

100 million migrants. There are about 19 million refugees, not counting a further 20 million who are refugees within their own countries.

Four per cent of the population of Canada consist of the country's aboriginal peoples, and 42 % are of other than British or French origin. Ten per cent of the Canadian population belong to *visible minorities*, but in the major cities such as Toronto or Vancouver this proportion is closer to a quarter. Multiculturalism was officially adopted in Canada in 1971, and confirmed by legislation in 1988. Canada aims to build out of its many cultures a *coherent society*, sharing common values but with respect for diversity. The aim is also to draw upon the resources of cultural diversity in order to promote Canada's economic, social and cultural well-being.

Congressman Donald M. Payne, from the United States, described how until the 1950s and 1960s the USA had followed a *melting-pot* philosophy. This was displaced by the *Black Power* period, when *black became beautiful*. The word *Negro* was replaced, first by *Black American*, and then by *Afro-American*. During the 1960s, the metaphor of a cultural mosaic began to be used to refer to different ethnic groups, but it was not until the 1980s that the concept of *multiculturalism* became established. On the other hand, the USA has always been, and remains, a class society. At Princeton University, New Jersey, for instance, prior to 1945 there had not been a single Afro-American student. Even today, in comparison to White male incomes, Black males earn 74 per cent, Hispanic males 64 %, White women 70 % and Hispanic women 53 %.

Jonathan Parapak, of the Indonesian Ministry for Tourism, Posts and Telecommunications, recalled how fifty years ago

Marshall McLuhan had predicted the birth of the *Global Village* as a consequence of the new information media. The motto of the state of Indonesia, with 300 different ethnic groups inhabiting its 17 508 islands, is *Unity in Diversity*, and he quoted President Suharto: Let these differences unite us ... like the harmonic beauty of the many-coloured rainbow.

Imelda Roche, Australia, President of *Nutri-Metics International Holdings*, noted that half of the world's trade is conducted in the markets of the Far East, comprising about two billion people. Two-thirds of Australia's foreign trade is carried on with the Far East, particularly with Japan, and in recent years growth has been rapid. APEC comprises 18 states on the Pacific Rim, each with its own distinct culture, and Australia's ethnic minorities, representing 220 nationalities, have a major role to play in promoting foreign trade.

Dr Andrew Theophanus, MP, the Australian Prime Minister's Secretary for Multicultural Affairs, quoted from the *Australian National Agenda*: "multiculturalism manages cultural diversity in the interests of the individual and the society as a whole." Theophanus asserted that Australia, in its own multiculturalism, has succeeded in respecting the principles both of diversity and of unity.

The *Cultural Diversity Conference Final Statement* stressed the importance of international collaboration in maintaining a dialogue on cultural diversity. UNESCO, especially through MOST, its program for social change, could organize the next conference and promote other forms of collaboration. The Final Statement also recorded a proposal to establish an international Institute of Multiculturalism.

Olavi Koivukangas